

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátu složeném z předsedy JUDr. Michala Mazance a soudců Mgr. Davida Hipšra a JUDr. Jana Passera v právní věci žalobce: **P. Č.,** proti žalované: **Česká pošta, s. p.,** se sídlem Politických vězňů 909/4, Praha 1, v řízení o kasační stížnosti žalobce proti usnesení Krajského soudu v Českých Budějovicích ze dne 23. 6. 2011, čj. 10 Na 958/2011 - 3,

takto:

Usnesení Krajského soudu v Českých Budějovicích ze dne 23. 6. 2011, čj. 10 Na 958/2011 - 3, **se zrušuje** a věc **se vrací** tomuto soudu k dalšímu řízení.

Odůvodnění:

I.

[1] Podáním ze dne 21. 3. 2011, doručeným Krajskému soudu v Českých Budějovicích dne 29. 3. 2011, se žalobce domáhal zrušení rozhodnutí doručujícího orgánu – Pošty 1 České Budějovice - o vrácení soudní písemnosti (patrně zásilka R 33901). Žalobce dále vyjádřil nespokojenost se službami poskytovanými provozovnou Pošta 1 České Budějovice, která mu „*nedodává písemnosti soudu způsobem stanoveným v oné normě OSŘ i v poštovním zákoně.*“

II.

[2] Krajský soud v Českých Budějovicích usnesením ze dne 23. 6. 2011, čj. 10 Na 958/2011 – 3, postoupil věc k vyřízení Městskému soudu v Praze jako soudu místně příslušnému. Tento postup odůvodnil odkazem na § 7 odst. 1 a odst. 2 s. ř. s.

K řízení je místně příslušný soud, v jehož obvodu je sídlo správního orgánu, který ve věci rozhodl v posledním stupni nebo jinak zasáhl do práv toho, kdo se u soudu domáhá ochrany. Žalobce označil jako žalovanou Českou poštu, s. p., resp. její provozovnu – Pošta 1 České Budějovice, která však nemá samostatnou právní subjektivitu. Jedná se toliko o organizační jednotku České pošty, s. p. sídlící v Praze. Z tohoto důvodu je k posouzení podané žaloby příslušný Městský soud v Praze. Krajský soud v Českých Budějovicích proto na základě § 7 odst. 6 věta první s. ř. s. postoupil návrh žalobce k vyřízení věcně a místně příslušnému Městskému soudu v Praze.

III.

[3] Žalobce (stěžovatel) podal proti usnesení krajského soudu kasační stížnost z důvodu nezákonnosti a zmatečnosti procesu zahájeného před krajským soudem. Napadenému usnesení vytkl, že bylo vydáno senátem ve složení nestanoveném rozvrhem práce, neboť JUDr. Marie Krybusová není předsedkyní senátu. Stěžovateli byl odňat soudce, neboť do rejstříku Na se zapisují nejasná podání. Soud nemůže vyvodit svou místní nepříslušnost k vedení řízení, aniž by učinil závěr o věcné příslušnosti. Krajský soud nerozlišuje mezi místem výkonu veřejné správy a ústředním sídlem státního podniku. Při zásadě rychlosti a hospodárnosti má být proces vždy veden nejbližším soudem. Je-li procesní předpis v rozporu s právním řádem, má jej soud předložit k posouzení Ústavnímu soudu, a nemá jej vykládat výhradně jazykově. Samostatná právní subjektivita je podle stěžovatele cizorodým pojmem a rozhodnutí je proto vágní. Soud nesmí určovat svou příslušnost podle sídla ústředí či odpovědné osoby správního orgánu. Stěžovatel dále namítl, že poučení soudu o opravném prostředku je vadné, neboť rozhodnutí o postoupení věci pouze upravuje vedení řízení, a proto je kasační stížnost vůči němu nepřípustná. Rozhodnutí krajského soudu nezahrnuje označení předmětu řízení, přestože je to náležitost soudního aktu. Předmětem žaloby je vydané rozhodnutí doručujícího orgánu, a nikoliv podání, v nichž „*žalobce vyjadřuje zejména svoji nespokojenost se službami poskytovanými žalovanou*.“

IV.

[4] Nejvyšší správní soud přezkoumal kasační stížností napadené usnesení krajského soudu v mezích jejího rozsahu a uplatněných důvodů a zkoumal přitom, zda napadené rozhodnutí netrpí vadami, k nimž by musel přihlédnout z úřední povinnosti. Nejvyšší správní soud je při posuzování kasační stížnosti v souladu s § 109 odst. 3 a 4 s. ř. s. části vět před středníkem vázán rozsahem a důvody v ní uvedenými. Podle § 109 odst. 4 s. ř. s. části věty za středníkem je však povinen zkoumat, zda napadené rozhodnutí netrpí některou z taxativně uvedených vad (zmatečnost řízení před soudem, jiná vada soudního řízení, jež mohla mít vliv na zákonnost rozhodnutí ve věci samé, nepřezkoumatelnost soudního rozhodnutí, nicotnost správního rozhodnutí), k níž by musel přihlédnout z úřední povinnosti.

[5] Stěžovatel v kasační stížnosti poměrně obecně a neurčitě uvedl, že soud nemůže vyvodit svou místní nepříslušnost k vedení řízení, aniž by učinil závěr o věcné příslušnosti. Pokud by Nejvyšší správní soud shledal, že v posuzovaném případě nebyla dána pravomoc ani věcná příslušnost krajského soudu k vydání napadaného usnesení, jednalo by se o pochybení, ke kterému by ve smyslu výše uvedeného musel přihlédnout, a to i pokud by ji stěžovatel v kasační stížnosti vůbec nenamítal.

[6] Ke splnění podmínek řízení o kasační stížnosti Nejvyšší správní soud uvádí, že v posuzovaném případě nebylo třeba trvat na zaplacení soudního poplatku za kasační stížnost a na doložení právního zastoupení stěžovatele ve smyslu § 105 odst. 2 s. ř. s. S ohledem na samotnou podstatu projednávané věci by jiný postup byl v rozporu se zásadou procesní ekonomie, kterou je při vyřizování věcí vázán. V řízení o kasační stížnosti totiž bylo třeba zodpovědět otázku, zda s ohledem na obsah návrhu stěžovatele mohl krajský soud vůbec učinit bezpečný závěr o nedostatku své místní příslušnosti a postoupit věc jinému krajskému soudu. Z uvedeného důvodu Nejvyšší správní soud netrval na splnění jinak obligatorních požadavků (k tomu srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 27. 8. 2010, čj. 8 As 30/2010 - 101, veškerá rozhodnutí tohoto soudu jsou dostupná také na www.nssoud.cz).

[7] Podle § 103 o. s. ř. za použití § 64 s. ř. s. jsou soudy ve správním soudnictví povinny přihlížet kdykoliv za řízení k tomu, zda jsou splněny podmínky, za nichž mohou rozhodnout ve věci samé (podmínky řízení). Nejvyšší správní soud v rozsudku ze dne 26. 2. 2009, čj. 4 Ads 127/2008 - 73, zdůraznil, že jednou z podmínek řízení, bez nichž nemůže soud rozhodnout ve věci samé, je i pravomoc a věcná příslušnost soudu. Není-li dána pravomoc či věcná příslušnost soudu, jedná se o neodstranitelný nedostatek podmínek řízení, který znemožňuje soudu rozhodnout danou věc. Pokud by totiž ve věci rozhodl soud, který k tomu nebyl věcně příslušný nebo neměl pravomoc, porušil by právo na zákonného soudce. Nejvyšší správní soud v tomto rozhodnutí uzavřel, že soudy jsou povinny až do vyhlášení rozhodnutí zkoumat, zda je dána jejich pravomoc a věcná příslušnost, a to *ex officio* v průběhu celého řízení.

[8] Soudy ve správním soudnictví (tedy správní úseky krajských soudů a Nejvyšší správní soud) poskytují na základě § 2 s. ř. s. ochranu veřejným subjektivním právům. Ustanovení § 4 s. ř. s. vymezuje, a tím pádem i omezuje, pravomoc soudů ve správním soudnictví. Určuje případy, o nichž jsou správní soudy oprávněny i povinny jednat a rozhodovat (např. přezkum správních rozhodnutí, ochrana proti nečinnosti, ochrana před nezákonným zásahem správního orgánu).

[9] Skutečnost, zda lze určité podání vůbec projednat ve správním soudnictví, je otázkou zcela zásadní, neboť negativní odpověď na ni představuje neodstranitelný nedostatek podmínek řízení znemožňující rozhodnout o věci samé. Pokud tedy není dána pravomoc soudů ve správním soudnictví, není již na místě zkoumat, zda byl návrh podán u místně příslušného správního soudu, neboť v takovém případě nemůže být žádný soud místně příslušným. Nejsou-li splněny podmínky ve smyslu § 2 a § 4 s. ř. s. vymezující pravomoc správních soudů, není pak na místě aplikovat ustanovení § 7 odst. 6 s. ř. s., které dopadá pouze na věci spadající do správního soudnictví (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 5. 1. 2006, čj. 2 As 45/2005 - 65).

[10] Nejvyšší správní soud konstatuje, že z napadeného usnesení krajského soudu nevyplývá, že by se krajský soud před učiněním závěru o nedostatku své místní příslušnosti vůbec zabýval problematikou pravomoci či věcné příslušnosti. Z obsahu jeho rozhodnutí není zřejmé, zda považoval podání stěžovatele za projednatelné v režimu správního soudnictví. Posouzení otázky, zda se Česká pošta, s. p. při doručování písemností nachází v pozici správního orgánu vymezeného v § 4 odst. 1 písm. a) s. ř. s., zda

může v rozsahu stěžovatelem vytýkaných pochybení vrchnostensky rozhodovat, a tudíž zda lze její činnost podrobit přezkumu ve správním soudnictví, bylo v dispozici i Krajského soudu v Českých Budějovicích, protože k tomuto soudu byla žaloba podána. Teprve za předpokladu, že by dospěl k závěru, že předmětné podání lze přezkoumat v režimu správního soudnictví, měl posoudit, zda je soudem místně a věcně příslušným.

[11] Pro úplnost Nejvyšší správní soud podotýká, že správní soudnictví je koncipováno především jako soudní přezkum pravomocných rozhodnutí správních orgánů. K procesnímu pochybení ve správním řízení by samozřejmě mohlo dojít i při doručování písemnosti. Pokud by měl její adresát výhrady ke způsobu, jakým mu byla doručena, nepochybně by mohl tuto okolnost namítat v řízení o přezkumu případného správního rozhodnutí. Není však možné, aby účastník brojil proti praxi při doručování zásilek bez jakékoliv vazby na konkrétní rozhodnutí správního orgánu (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 6. 5. 2011, čj. 8 As 70/2010 - 156).

[12] Při posuzování předmětné problematiky lze také odkázat na rozsudek ze dne 27. 8. 2010, čj. 8 As 30/2010 - 101, v němž se Nejvyšší správní soud, rovněž ve věci stěžovatele, zabýval nastolenou otázkou.

[13] S ohledem na výše řečené se Nejvyšší správní soud nezabýval jednotlivými stížními námitkami. Pouze doplňuje, že kasační stížnost proti usnesení krajského soudu o postoupení věci místně příslušnému soudu podle § 7 odst. 6 s. ř. s. je přípustná (viz např. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 27. 1. 2005, čj. 6 Ads 31/2004 - 35, či jeho usnesení ze dne 21. 12. 2007, čj. Nad 22/2007 – 101). Krajský soud tedy stěžovatele poučil řádně.

[14] Se zřetelem k tomu, že Nejvyšší správní soud shledal vadu řízení, která mohla mít za následek nezákonné rozhodnutí o věci samé, napadené usnesení krajského soudu zrušil, a věc vrátil tomuto soudu k dalšímu řízení (§ 110 odst. 1 s. ř. s.). V tomto řízení je krajský soud vázán právním názorem Nejvyššího správního soudu vysloveným v tomto rozsudku (§ 110 odst. 4 s. ř. s.). V novém rozhodnutí rozhodne krajský soud i o nákladech řízení o kasační stížnosti (§ 110 odst. 3 s. ř. s.).

P o u č e n í : Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně 15. března 2012

JUDr. Michal Mazanec
předseda senátu